教育部人文社会科学重点研究基地刊物
中文社会科学引文索引（CSSCI）来源集刊

藏学学刊

བོད་རིག་པའི་དུས་དེབ།

JOURNAL OF TIBETOLOGY

总第25辑
2021（2）

四川大学中国藏学研究所 编

中国藏学出版社

བོད་རིག་པའི་དུས་དེབ།

藏　学　学　刊

Journal of Tibetology

主编　霍巍　石硕

常务副主编　张长虹

编辑委员会

（以姓氏拼音为序）

主席　巴桑旺堆（西藏自治区社会科学院）

委员　才让太（中央民族大学）

霍　巍（四川大学）

石　硕（四川大学）

沈卫荣（清华大学）

熊文彬（四川大学）

张　云（中国藏学研究中心）

多吉旺秋（德国汉堡大学）

范德康（美国哈佛大学）

马休・凯普斯坦（法国巴黎高等研究实践学院、美国芝加哥大学）

滕华睿（美国纽约哥伦比亚大学）

谢　萧（法国巴黎高等研究实践学院）

编辑　陈　波　嘎尔让　华青道尔杰（张延清）

许渊钦　杨清凡　玉珠措姆（金红梅）

张长虹

编务　孙昭亮

བོད་རིག་པའི་དུས་དེབ།
藏 学 学 刊
Journal of Tibetology

Editors-in-chief Huo Wei, Shi Shuo

Deputy Editor-in-chief Zhang Changhong

Editorial Board
Pasang Wangdu (*Chair, Tibetan Academy of Social Science, China*)
Tsering Thar (*Minzu University of China*)
Huo Wei (*Sichuan University, China*)
Shi Shuo (*Sichuan University, China*)
Shen Weirong (*Tsinghua University, China*)
Xiong Wenbin (*Sichuan University, China*)
Zhang Yun (*China Tibetology Research Center*)

Dorji Wangchuk (*Hamburg University, Germany*)
van der Kuijp, Leonard W. J. (*Harvard University, U.S.A.*)
Kapstein, Matthew T. (*École Pratique des Hautes Études, France; University of Chicago, U.S.A.*)
Tuttle, Gray (*Columbia University, U.S.A*)
Scherrer-Schaub, Cristina A. (*École Pratique des Hautes Études, France*)

Editors
Chen Bo, Gaerrang,
Pelchan Dorje (*Zhang Yanqing*),
Xu Yuanqin, Yang Qingfan,
Yudru Tsomu (*Jin Hongmei*), Zhang Changhong

Editorial Assistant Sun Zhaoliang

解析却英多吉笔下的察哈尔 *

郎加

内容摘要：第十世噶玛巴却英多吉的自传《菩萨譬喻经出离法门名闻三界之大法鼓》（简称《大法鼓》）具有重要的史料价值，已经有不少学者据此对他的生平和艺术创作进行了研究。本文对《大法鼓》中有关察哈尔部分的记载进行了解读，对几位重要的历史人物进行了考证，认为逊孥布图特（གཞོན་ནུ་བུ་ཐོག་ཐུ）是作者笔下的林丹汗，杜仁（དོས་རིང）是索诺木杜棱，喀喇沁汗固央（ཁ་ར་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གུ་ཡང）是图琳固英，尊姆旦巴（བཙུན་མོ་དམ་པ）是陪伴林丹汗到生命最后的王后，她和林丹汗派遣渥巴锡（ཨོས་པ་ཞི）等前往卫藏拜见却英多吉并献上珍宝等等。《大法鼓》对于相关历史事件的记载详细、生动、客观，尽管具有浓厚的文学色彩，但是涉及的人物、地点和事件均可以一一考证，反映的是历史的真实，具有重要的研究价值。

却英多吉（ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ།1604-1674 年）是噶玛噶举派黑帽系法主噶玛巴第十世，1604 年出生于芒隅堪希塘（今青海果洛地区）。他是一位著名的艺术家、诗人和修行者。他在不同地区的游历丰富了他的思想和创作素材，他的著述以譬喻经为主，还创作

* 本文研究获四川省人文社科重点研究基地青藏高原经济社会与文化发展研究中心和西南民族大学中央高校基本科研业务费青藏高原经济社会与文化发展研究中心专项资助（2021PTJS09）。

了大量的唐卡绘画和塑像等艺术作品。藏历水虎年（དགེ་བྱེད་སྟག་གི་ལོ། ས་ག་ཟླ་བ），即 1662 年 4 月，却英多吉完成了自传《菩萨譬喻经出离法门名闻三界之大法鼓》(下文简称《大法鼓》) [1] 的撰写，内容包括藏、蒙古、纳西、满、汉等民族的历史故事，形似文学，但内容却反映了当时的真实历史。本文拟对其中以林丹汗为主的与察哈尔有关的故事作为研究对象，探讨察哈尔和噶玛噶举的关系等问题。

却英多吉前半生时，藏巴汗势力隆盛，先后占领和控制了后藏地区，并逐步把势力延伸到吉雪（སྐྱིད་ཤོད། 前藏）。藏巴汗作为噶玛噶举派的坚强支持者，对十世噶玛巴十分尊崇。随着藏巴汗与当时势力逐步上升的吉雪第巴（སྐྱིད་ཤོད་སྡེ་པ）之间的矛盾愈演愈烈，最终走向军事冲突，却英多吉也被卷入了这场争权夺利的斗争中。他虽然在感情上拥护藏巴汗，但作为一名宗教领袖，他在自传里表露出自己厌倦政治，渴望脱俗并一心修行的心态。原本权势熏天的藏巴汗，最后败绩于拥有强大实力的前藏和厄鲁特固始汗（སོག་པོ་ཨོ་རོད་གོ་ཤྲི་ཏན། 1582-1654 年）的联军，拥护藏巴汗的噶玛噶举也陷于危难之中。为了躲避灾难，噶玛噶举的诸多僧众不得不离开故土，四处流亡。当时的云南丽江王府多次派人前往西藏给第十世噶玛巴供奉并邀请他到丽江讲经弘法。噶玛噶举与丽江王府的关系在这个时期达到高峰。通过互相支持，丽江王府稳定了其边陲，却英多吉也在丽江进行传教和创作。却英多吉多数时间居住在建塘（རྒྱལ་ཐང）普陀洛山的庙宇（གྲུབ་པའི་བསྙེ་གནས་རི་བོ་པོ་ཏ་ལ）里，这里是多康东部通往丽江的重要古道，此地既是他的避难所，也是他弘法和创作的道场。

关于却英多吉风格独特的唐卡和造像等艺术创作，国内外有了大量的研究；关于他的生平事迹，也有不少论著出版；但是关于他的著作的研究还处于起步阶段。2016 年，美国出版了一部集中研究第十世噶玛巴艺术和生平的文集——《第十世噶玛巴和动荡的西藏十七世纪》。该文集中多数论文是关于却英多吉创作的唐卡和塑像等艺术品的研究，也有两篇关于其生平的文章。其中，扎西次仁通过他人写的传记来解读却英多吉的

1 ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་སྙན་པར་གྲགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྔ་བོ་ཆེ། 果洛州古籍工作领导小组办公室整理：《嘎玛巴曲英多吉文集》(下)(藏文)，成都：四川民族出版社，2004 ：121-367。关于却英多吉的藏文传记参见 གཙ་ངེས་དོན་བསྟན་རྒྱས། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དཔལ་གཙ་པ་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་དྲུག་པ་ཚུན་རིམ་པར་བྱོན་པའི་རྣམ་ཐར་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། TBRC: W1KG3815: 332-377. ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། དཔལ་ལྡན་གཙ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དད་པའི་དགའ་སྟོན། TBRC: W00EGS1016795: 1-28.

时代背景，更敦饶赛则着重解读却英多吉道歌（རྡོ་རྗེའི་མགུར）的文学性[2]。此外，蒙格勒[3]和夏玛仁波切（མི་ཕམ་ཆོས་ཀྱི་བློ་གྲོས）[4]都于 2012 年出版了英文版的却英多吉传记，内容都是关于他生平的研究和介绍，并没有对他的著作进行系统研究。本文将重点对却英多吉著作《大法鼓》里面有关察哈尔的记载进行研读。《大法鼓》篇名中出现“菩萨譬喻”（བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ），文本里却英多吉称自己为“菩萨吉登旺丘”，很多时候以第一人称叙述者出现，如“我”“吉登旺丘我”等。与他对话的是一位菩萨，他最忠诚的跟随者衮都桑布（ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ།1610-1684 年）。衮都桑布是却英多吉弟子的法名，他原名为藏堪钦 · 绛央巴登嘉措（གཙང་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ），在传记里作为一名提问者出现。文本以却英多吉与弟子衮都桑布之间的答问展开对历史故事的陈述。由于文中的相关人物、地点和事件都具有匿名性，加之华丽的辞藻，因此很难在初次阅读时就分辨出这是一部真实历史的记录。本文通过对相关人物的考证，对所载历史事件进行考察，从而探讨该著作所载故事的历史真实性。

一、传记里的“恰嘎尔王”和“逊孥布图特”分别指的是布颜彻辰汗与林丹汗

《大法鼓》云：

སོ་གོལ་གྱི་ཡུལ་ན་རྒྱལ་ཕྲན་དཔུང་མང་བ་བཞོན་པ་མང་བ་ནོར་གྱིས་དབང་ཕྱུག་ལ་དབང་བྱེད་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནི་ཆ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཏེ། དུས་དུས་སུ་ལོ་ཐང་སྡུད་པར་བྱེད་དེ་དུས་དུས་སུ་རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེས་དང་ལྷན་ཅིག་ཕྱག་བྱེད་པ་དེ་ཅི་ཞིག་ན་དུས་ལས་འདས་པ་དང་། དེའི་བུ་གཞོན་ནུ་བུ་ཐོག་ཐུ་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་འདུག་པ།[5]

蒙古之地有诸多小邦，他们各自拥有为数众多的军队和坐骑，享有财富，然而这些所有小邦的统治者是恰嘎尔王。蒙古诸王在当时要向恰嘎尔王纳贡，

2 Tashi Tsering, “The Biography of the Tenth Karmapa in the 1775 Uncensored Edition of Kam tsang’s *Golden Rosary* and Other Important Material on His Life.” Gedun Rabsal, “Vajra Melodies: Approaching the Tenth Karmapa’s (1604-1674) Songs (mgur), Poetry, and Poetics from a Tibetan Perspective.” In *The Tenth Karmapa & Tibet’s Turbulent Seventeenth Century*, eds. Karl Debreczeny and Gray Tuttle. Chicago: Serindia Publications, 2016: 47-94.

3 Irmgard Mengele, *Riding a Huge Wave of Karma: The Turbulent Life of the Tenth Karma-pa*, Kathmandu: Vajra Publications, 2012.

4 Shamar Rinpoche, *A Golden Swan in Turbulent Waters: The Life and Times of the Tenth Karmapa Choying Dorje*, Virginia: Bird of Paradise Press, 2012.

5 《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：217。

并且要在特殊时期前去拜见恰嘎尔王，不久他离世，子逊拏布图特登上了宝座。

《大法鼓》所说的“恰嘎尔”是察哈尔蒙古的藏语音译，有时也写作恰哈尔（ཚ་ཧར）。“恰嘎尔王”（ཚ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ）指的是布延彻辰汗（布延台吉，1555-1603 年）[6]，而这里说的“子逊拏布图特”是布延彻辰汗的孙子，即林丹汗（1592-1634 年）。逊拏布图特（གཞོན་ནུ་བུ་ཐོག་ཐུ）是察哈尔最后一位大汗，因其父莽古斯台吉早年过世而没有即位，他在 13 岁时直接从祖父布颜彻辰汗承袭了汗位。“逊拏”是青年之意，“布图特”是呼图克图的藏语音译。有文献资料认为“林丹”是藏语“勒登”（ལེགས་ལྡན）的蒙译，是优胜之意，但藏语对林丹汗的称呼并非仅此一个，有时也写作“ལིན་ཏན”。如同《大法鼓》所述，布颜彻辰汗时期的繁荣与实力在其他史书也有相似的记载：

布颜彻辰弘扬宝贝宗教，获得昔日岱总可汗遗失的玉玺，使太平的国度走向更加太平繁荣，广大人民安居乐业。[7]

《大法鼓》里提到逊拏布图特继位后掌控了蒙古诸部，不过最后战败，逃往西部后在茂盛的白茅中死去：

ཕྱོགས་དབེན་པ་ཞིག་ཏུ་མལ་སྟན་མེད་པར་ཀུ་ཤའི་ཚལ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འདས་པར་རིག་ནས་མྱ་ངན་བྱས་ཏེ། ཀུ་ཤའི་རྩྭ་སྤུངས་ནས་ཞུགས་ལ་སྦྲེངས་ཏེ། དམག་མིའི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ནི་བཙུན་མོའི་ཕྱི་བཞིན་སོང་ངོ་།

部众发现大王薨于一处宁静的白茅丛里，身无被褥，他们致哀后堆积野草以火焚之。随后，多数兵众随从王妃而归。[8]

林丹汗是一位勇于扩张势力的蒙古汗王，不少史书均有提及，“南朝止有一大明皇帝，北边止我一人，何得处处称王？我当先处里，后处外”。[9] 他采取强势的手段统一蒙

6 薄音湖主编：《蒙古史词典》，呼和浩特：内蒙古大学出版社，2010：30-40。

7 罗桑丹津著，色道尔吉译：《蒙古黄金史》，呼和浩特：蒙古学出版社，1993：366-367。又见札奇斯钦：《蒙古黄金史译注》，台北：联经出版事业公司，1979：304。

8 《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：247-248。

9 汪楫：《崇祯长编》卷十一，台北：台湾“中央研究院”历史语言研究所，1962：617，北京大学图书馆收藏版，典藏号：EB/910.1256/6738.1: 91-95。

古各部，也支持佛教事业，比如建佛塔，修寺院，翻译和编撰佛经等。却英多吉在传记里记载林丹汗在登位后不久就对蒙古各部诸王和头目进行集体残害。林丹汗为扩张势力而采取极端手段，主要原因是蒙古各部诸王和头目没有一如既往地纳贡和拜见林丹汗，他们只是偶尔派使臣去拜见他，有的甚至完全不再遵从林丹汗，断绝联络。却英多吉说：

> རྒྱལ་པོའི་བུ་དང་མེ་ཆུང་ངུ་ལ་བརྙས་པ་བྱེད་པ་ལས་ནི་ཉེས་པ་དག་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞིག་སྟེ།[10]
> 如玩火便烧身，而戏弄王子同样也招来杀身之祸。

当林丹汗攻击北方诸部时南部的人却逃离，当他收复西部部落时东部的蒙古又向其他统治者降服。于是，他以赐予礼物为由召集所有蒙古头领，用巨大的银碗灌醉来客，在预先设计的圈套里杀害所有不遵从他的头领。《崇祯长编》卷十一载：

> 虎罕自祖父以来为诸部长，诸部尽皆纳贡，其祖父死，虎罕年幼沉溺酒色，诸部各自称雄。[11]

这里所说的虎罕就是林丹汗，与《大法鼓》的记载大体相符。《大法鼓》还记载：

> དབུས་སུ་ནི་དངུལ་ལས་བྱས་པའི་ཐབ་ཁ་མཐོ་ཞིང་ཡངས་པ་ཐེམ་སྐས་ལྔ་པ་ཡང་དངུལ་ལས་བྱས་པ། དེའི་སྟེང་དུ་དངུལ་གྱི་སྣོད་ཆེན་པོ་ཆང་གི་བུམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་རན་པ་ཞིག་ཆང་གིས་བུམ་པ་ལྔ་བརྒྱས་བཀང་ངོ་།[12]
> 营地中央搭建银质大炉灶，五级台阶亦用银材。以五百个酒瓶之酒装满灶头之大银锅。

《大法鼓》记载，在宴会上为吸引蒙古诸大汗和头领，林丹汗召集银匠并做了许多重十八两的银碗，甚至用银子修建炉灶和登上灶炉的阶梯，灶上的银锅里装满了烈酒，准备用银瓢舀酒给前来的宾客享用。林丹汗说要赐给每个前来的头领一个装满烈酒的大银碗，让他们喝完酒后带走银碗作为礼物。

10《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：218。
11 汪楫：《崇祯长编》卷十一，1962：617。
12《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：217。

《皇明经世文编》记载：

> 进兵赏格、辽抚王化贞与虎酋约平奴之后、赏虎酋一万两、八大部各一万两、诸部夷兵先赏乾粮银一万两、此平奴之议也。[13]

为了让林丹汗防守边疆，明朝确实曾经给林丹汗大量银子作为防守边疆的报酬，说明当时他的确有大量银子可用。从上述记载可知，《大法鼓》里记载详细的林丹汗在宴会上残害叛逆者的故事反映的是历史事实，填补了林丹汗统治历史的一处空白。

二、传记里逊孥布图特的亲属“杜仁”指的是索诺木杜棱

林丹汗的一位亲属杜仁（དོས་རིང）问他打造银碗和修建圆木围栏的用意，林丹汗告诉他，那些蒙古头领越来越不遵从我，我让他们用这些银碗饮下烈酒，在死死的围栏里永远不能再起身。他告诉杜仁这些都是高度机密，要严守。杜仁是一位善良的人，他对艺术感兴趣，能识读藏文。当他得知蒙古诸王将要死于林丹汗的圈套后，杜仁感到无比的担忧和痛心。《大法鼓》记载：

> བཙུན་མོས་ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་སྨྲས་པ། སྡོང་ཤིང་གཅིག་ལ་གནས་འཆའ་བ། །བྱ་ནི་མདའ་ཡི་འབེན་དུ་འགྱུར། །སྒྱུ་རྩལ་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ཤེས་པ། །རྒྱལ་པོའི་རྒྱན་གྱི་སྐྱི་བོ་ཁྱོད། །ཡོངས་སྤྱོད་འདི་དང་འཁོར་འདི་དང་། །ལྷན་ཅིག་ཡུལ་གཞན་འགྲོ་བར་བྱ། །ཡུལ་ནི་ཡང་རྙེད་སྲོག་ནི་མིན།། ཞེས་སྨྲས་ནས། དེའི་ནུབ་མོ་ཁོ་ན་ལ་ཇུར་ཅིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སོང་ངོ་།།[14]
>
> （杜仁）之妻云：“栖居同树之伴，已成矢下之鸟。艺术经典皆通，本是大王之宝。携带家眷诸财，同踏异乡之路。居屋天下可寻，生命不可多得。”当晚便起身逃往觉尔希。

杜仁把林丹汗的阴谋告诉了妻子，连夜带上家属逃离察哈尔，跑至觉尔希（ཇུར་ཅིད）。觉尔希可能是女真的藏文音译，也就是后金的前身。杜仁（དོས་རིང）的发音接近“杜棱”，历史上有过一位杜棱，亦称索诺木杜棱（?-1644 年）。索诺木杜棱是岱青杜林

13　陈子龙等选辑：《皇明经世文编》卷四六三，北京：中华书局，1962：5084。

14《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：222-223。

（?-1624 年）之子，岱青杜林是林丹汗的父系亲属之一。有文献记载索诺木杜棱在 1627 年左右归附于后金，原因是他无法接受林丹汗残暴的管治[15]。杜仁应该就是索诺木杜棱，为了躲避林丹汗的残害，他带着弟弟一起归附后金。在他逃离后，就发生了林丹汗集体残害蒙古诸王的事件，这一事件很可能就是在他逃离的次年，即 1628 年发生的。东嘎先生认为，1628 年，察哈尔林丹汗破坏蒙古公法，导致了内战[16]，应该指的就是此次事件。《明熹宗实录》也有记载：

> 适其台吉歹青（岱青杜林）以领赏假道于白塔峪，乘醉需索，夷人尝态。我兵与格斗，遂毙歹青，并杀四夷……阁部抚院虑其为患，再三讲譬，无可复减，许其偿命银春秋两季共一万三千四百两。[17]

岱青杜林被明军击毙，林丹汗拿了明朝的赔偿金，却没有为其报仇，这引起索诺木杜棱对林丹汗的仇恨，于是选择投奔后金。因此，有可能杜棱既对林丹汗的残害阴谋不满，也不满他未能替父报仇，才投奔后金的。林丹汗、岱青杜林和索诺木杜棱等人物的近亲关系在万寿白塔的碑文中有所揭示。万寿白塔是位于内蒙古敖汉旗玛尼罕乡五十家子村元代宁昌路故城内的一座辽代佛塔，北元布延彻辰汗时重修。万寿白塔正面镶嵌有两块刻有蒙古文和汉文的修塔碑铭，碑文内容已经有学者进行了翻译、释读，分别立于万历二十八年（1600 年）和万历三十一年（1603 年）。万历二十八年汉文碑文内容曰：

> 万寿白塔 / 大元黄台吉保命 / 敖汉把都儿都令甲 / 并兵免云督器打来 / 于庚子贰拾捌年捌月 / 命齐慎憨碑刻 / 大明万历岁。[18]

根据鲍音教授的解读，“黄台吉”为脑毛大黄台吉；“把都儿都令”是敖汉首领小歹青，亦名岱青都楞；“齐慎憨”为布延彻辰汗。《大法鼓》里的岱青杜林就是“把都儿都令”，而林丹汗的祖父布颜彻辰汗便是碑文中的“齐慎憨”，布颜彻辰汗于 1600 年重修辽代古塔，刻下此石碑。

万历三十一年蒙古文碑文汉译内容如下：

15　高鸿宾点校辑纂：《清实录 · 察哈尔卷》，天津古籍出版社，2017：8。
16　东嘎 · 洛桑赤列：《东噶藏学大辞典》，北京：中国藏学出版社，2002：2332。
17《明熹宗实录》卷六十八，北京大学图书馆据国立北平图书馆藏红格钞本缩微影印本，页 3277-3278。
18　鲍音：《北元“帝彻辰汗碑刻”笺证》，《内蒙古社会科学》2004（2）：25-26。

愿吉祥安康！愿增福寿！为虎墩兔憨之利，达尔汗囊素喇嘛与都儿令黛庆台吉二人相会。前世善积二资，积普具善提之力之圣金刚手转世都儿令黛庆台吉，母达赖菩提萨陲哈屯，赛纳□□菩提萨陲，索诺木、色冷二台吉，道尔吉、伊斯忽、察罕达日、巴达木拉大那四位公主，从大都可汗处来的四位建塔匠人，以万人之力，让拉德纳德利格尔渥巴西、萨利迷离渥巴西管领三百人，为利益众生，建[此]此八面金塔。如同□□般侍从人员皆出力。斯日哈亲其他特大都□□巴图木匠、塔庆、石匠□□、斯图瓦匠相助。愿众生之疾病、魔障消除，愿幸福安康！吉祥永固！[19]

该碑文中提到的“虎墩兔憨”即林丹汗；“都儿令黛庆台吉”即岱青杜林；“索诺木”即索诺木杜棱。其中索诺木与色冷二台吉是兄弟关系，他们是岱青杜林和达赖菩提萨陲的两个儿子。从碑文可知该碑为林丹汗时期，察哈尔都儿令岱青杜林台吉及其他蒙古贵族从明北京请来工匠，对辽塔进行第二次大规模修缮并立碑[20]。碑文中记载的这些人物及其关系有助于我们理解《大法鼓》中所记载的事件。万历三十一年岱青杜林一家立碑为林丹汗祈福，反映了其与林丹汗之间的亲密关系以及对林丹汗的拥护和厚望。《大法鼓》里所记载的“杜仁”就是万寿白塔碑文中的都儿令岱青杜林之子索诺木杜棱。

三、躲过林丹汗残害的喀喇沁汗

喀喇沁汗固央（གུ་ཡང）得到林丹汗的邀请而准备启程参加宴会，但他妻子质疑林丹汗仓促的邀请。她说多年没有得到林丹汗的邀请，诸蒙古头领也从没在同一时间拜见过林丹汗，更没有听说过林丹汗如此大方地赐予礼品，这次聚会值得怀疑，不理性思考，盲然前去很不恰当。《大法鼓》记载：

བཙུན་མོས་སྨྲས་པ། ཡུལ་འདིའི་མགར་བ་ཀུན་བསྡུད་ཅིང་སྔ་གོན་བྱོས་ལ་མགར་བས་དངུལ་གཞོང་བཟོ་བའི་བཟོལ་གྱིས་འདུག་ན་རྒྱལ་པོ་སྤྲ་མ་ཕྱུག་བྱ་བར་སོང་བ་རྣམས་བཟང་པོར་འགྱུར་རམ་འོན་ཏེ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་སོ།[21]

19 长海:《“万寿白塔”万历三十一年蒙文碑刻汉译及释读》,《草原文物》2016（2）：109。
20 长海:《“万寿白塔”万历三十一年蒙文碑刻汉译及释读》,《草原文物》2016（2）：107-111。
21《嘎玛巴曲英多吉文集》(下)，2004：224。

固央之妻说道："先以铸造进献林丹汗之银盆为由召集本地工匠，视前去献礼之士安否，方可决定。"

她建议固央以自己正在打造献给林丹汗的一件珍贵的银器没有完工为由，推迟几天再前去拜见林丹汗。固央觉得夫人所言有理，因此推迟行程，等弄清楚形势再决定是否赴宴。

喀喇沁之王固央（ཁ་ར་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུ་ཡང），应该指的是杜稜古英，即图琳固英，他曾经统治过喀喇沁一段时间。图琳固英是成吉思汗的驸马济拉玛的第十二代孙，也是元朝的末代驸马。在辽宁省喀左县发现了图琳固英族谱，上面记载了图琳固英的后人凡十四代，从 1635 年到 1909 年，能辨认的共计有 1920 名人物，不少在清代还担任重要官职[22]。却英多吉所记载的"卡若尖"（ཁ་ར་ཅན）应该指的是喀喇沁，"固央"应该就是图琳固英，不管是年代，所统治的部落，还是故事背景都相吻合。族谱上的图琳固英在后来的史书中也被称为杜稜古英、都棱固英或都棱贵英。目前关于他的生卒年等具体情况还不详，但他活动的大概时间和塔布囊（驸马，也称为济拉玛或者勒篾）的身份等信息是比较清晰的。《清实录》记载：

二月癸巳朔，蒙古喀喇沁部落苏布地、杜稜古英、朵内衮济、诺干达喇、万旦卫徵、吴尔赫贝勒、塔布囊等以书来奏曰：察哈尔汗不道，伤残骨肉，天聪皇帝与大小诸贝勒俱知之，我喀喇沁部落被其欺陵……[23]

天聪二年（1628 年），从杜稜古英等向天聪皇帝奏疏的事情上不仅能看到此时察哈尔对他们的侵犯，而且能看出他在喀喇沁首领的排位仅次于苏布地（？ -1631 年）。

《大法鼓》里记载，两排埋伏在三圈围栏里的战士注视着蒙古头领们被灌醉，听到动手的命令后，他们现身并把头领们一一砍杀在各自的坐垫上。只有一位没有喝醉的头领发现情况不对时假装成林丹汗的部下，他大喊大叫说："之前你们不遵从林丹汗，今天知道自己喝醉了酒吧！"[24] 此人一边挥舞大刀，一边跟着林丹汗的刽子手们在混乱中逃了出去。目前无法确定这位逃脱残杀的头领是谁，也无法知道被杀害的都有哪些人。这

22 包大力：《成吉思汗黄金家族末代驸马〈图琳固英族谱〉》，《中国档案》1997（11）：41；张文广：《悠悠族谱民族瑰宝——喀左蒙古图琳固英族谱》，《今日辽宁》2003（6）：34-35。

23 《清实录 · 太宗文皇帝实录》卷四，北京：中华书局，1985：56。

24 《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：225。

次宴会上残害蒙古各部首领的事件让林丹汗失去了民心，诸蒙古头领对他十分敌视和猜疑，很多蒙古头领纷纷降服于明朝和后金。林丹汗自己的臣民也对他失去信任，他也失去了一统诸部的机会。《大法鼓》对这件令人震惊的集中杀害蒙古各部首领之事比较详细的记载，也许是揭密林丹汗事迹的唯一早期记录。

四、一些跟随林丹汗逃往西部的重要人物

1. 林丹汗与军事统帅济旺

林丹汗面临军事的失败和民心的流失，蒙古诸部各求出路，他任命济旺为军事统帅前往 讨伐。《大法鼓》这样写到：

> དེ་ནས་དཔུང་གི་ཚོགས་དེའི་ཁ་ལོ་བ་མདུན་ན་འདོན་ཆེན་པོ་ཇིང་དབང་ལ་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས། དང་པོར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྲན་རྣམས་བདའ་བར་བྱས་པ་དང་།[25]
>
> 任命谋士济旺为军事统帅，先派他去讨伐东部诸邦。

虽然在济旺的努力下林丹汗试图夺回失地，赢回民心，但经过 12 年之久的征战使得察哈尔的臣民精疲力竭。加之“女真”之王的大军逼近察哈尔，林丹汗不得不转移营地至西部。《大法鼓》记载：

> དེའི་དུས་ན་ཇུར་ཅིད་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་མདུན་ན་འདོན་ལ་སྨྲས་པ། རྒྱལ་ཕྲན་མང་པོ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བསད་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཕྲན་ལྷག་མ་རྣམས་བྱེར་ཞིང་དགྲ་བོར་གྱུར། ཆབ་འོག་གི་འབངས་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་མ་ཆེས་ཏེ་སྐྱོ་བོའི་ཚོགས་ཕལ་པོ་ཆེ་བྱེར་ཞིང་བྲོས་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་ཏེ། ཡུ་བུའི་དཔུང་འདི་ངོམས་པར་བྱས་ན་དེ་གཡུལ་དུ་འཇུག་པའི་སྤོབས་པ་མེད་དེ་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོའོ། མདུན་ན་འདོན་གྱིས་ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་སྨྲས་པ། དུས་ཀྱི་སྐྱིད་ཚལ་མེ་ཏོག་ཤར། །དཔུང་གི་འགྲོ་བའི་དུས་ཤེས་པས། །མི་བདག་བདེན་པར་སྨྲ་བ་ཉིད། །ཅེས་སྨྲས།[26]
>
> 此时，觉尔希王[27]告其大臣：“自（逊孥布图特）以阴谋之策杀害其他诸小邦后，剩余的流散诸部也成其敌。属下臣民失信而逃散已有十二年之久。现如今，若我大军逼近其营，他无对抗之勇气，必将逃离。”大臣云：“发兵时机已

25《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：229。

26《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：232-233。

27 这里的觉尔希王指的是清太宗爱新觉罗 · 皇太极（1592-1643 年）。

至，大王所言正是。”

觉尔希王在这里应该指的是皇太极，此时后金方面对征讨林丹汗已有了十足的把握。

趁济旺远征东部之时，有五百位将士在他们领队的劝说下产生了放弃林丹汗的想法，最终他们离开林丹汗回到察哈尔，之后降服于后金。而后济旺回到林丹汗之处，得知五百名将士不见踪影，他请求林丹汗派他前去追回逃兵。林丹汗同意济旺的请求，但中途济旺改变了主意，也带着部下归降了后金。传记里记载的这些故事符合历史事实，济旺应该指的是林丹汗四大寨桑中的德参济旺（？ -1648 年）[28]。他带领各寨桑离开林丹汗，回到察哈尔后降服于后金。德参济旺等寨桑在林丹汗没落之际离开他的情况已有很多记载，但《大法鼓》更加具体地记载了德参济旺如何欺骗林丹汗后返回到察哈尔，最终投奔后金的细节。

2. 林丹汗与王后尊姆旦巴

跟随林丹汗到最后的有一位王后，传记里称她为尊姆旦巴，藏语尊姆（བཙུན་མོ），意为王后，旦巴（དམ་པ）意为尊者，尊姆旦巴意为尊贵的王后。尊姆旦巴在西逃的路上经历了艰辛和痛苦，一直坚持到最后，秋末的草丛里她为林丹汗送终。在林丹汗八大妃妾中跟随他到最后的尊姆旦巴应该就是娜木钟（？ -1674 年），后来被清廷称为囊囊太后。其他后妃都没有陪同林丹汗逃往西部，她们有的在半路改嫁，有的根本没有离开她们的住所。

在《大法鼓》里，她是一位善良的夫人，一路上骆驼的不断死去让她感到无比的悲痛。她为林丹汗请来了一位医生，但病情已到晚期，她恳请林丹汗供奉剩余财物给卫藏的菩萨（ཡུལ་དབུས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ）来做些必要的佛事活动。林丹汗立即答应，并问起珍珠项链和镶金腰带是否在行李里。她打开一具檀香盒子，取出两件最珍贵的宝饰递给了他。林丹汗说这些珍宝在人还活着时是用来装饰躯体的，但到了临终之时，珍宝最好的用处是镶嵌在佛、菩萨的舍利塔上。现在我们无法把宝物送达到佛菩萨的舍利塔，因此献给当今名扬天下的吉登旺丘最妥。尊姆旦巴说，如今却吉旺秋（ཀུན་དགའ་ཆོས་ཀྱི་དབང་

28 关于四大寨桑等的归顺相关记载有：“二十八日，蒙古察哈尔部林丹汗下寨桑德参庄、巴图鲁噶尔马济农、多尔济达尔汉诺颜、多尼库鲁克四大臣率小寨桑、扎萨古尔、贝勒、台吉、塔布囊等送察哈尔汗妻窦土门福晋，携其所属人众来归满洲国天聪汗……”。中国第一历史档案馆编译：《清初内国史院满文档案译编》，北京：光明日报出版社，1989：106。

ཕྱུག1584-1630 年）[29] 已经离开人世，作为众生的怙主，在世的菩萨中最尊贵的是吉登旺丘（འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག 却英多吉的法名），他正在向芸芸众生惠赐甘露般的佛法。她继续说把宝物献给吉登旺丘，把上百个貂皮供给西藏的僧侣，并以林丹汗的名字诵经祈福。《大法鼓》云：

> དེ་ལ་གསེར་གྱི་སྐེ་རགས་དང་། མུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་དང་། རིན་ཐང་ཅན་བུ་ལེ་ཁན་གྱི་ལྷགས་པ་གསར་བ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་བ་དགུན་གྱི་གྲང་བའི་རིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པ་འདི་རྣམས་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་ངས་དབུལ་བར་བྱས་ན། དེས་ལྷའི་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་ཡོན་བསྔོ་བར་འགྱུར་རོ།།དེ་ནི་ངས་ལྷ་ལ་དྲིན་དུ་བཟོ་བའི་ཐ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྨྲས་ཏེ་མཆི་མ་ཕྱུང་བ་དང་།[30]
>
> （尊姆旦巴说道）：“我必将镶金腰带和珍珠项链，还有驱寒用的二百二十五张新貂皮以汗王您的名义回向给比丘僧众，这是我对汗王的最后一项报恩啊！”说完她泪满盈眶。

林丹汗认为王后把宝物等供奉给西藏喇嘛的想法是上策，随后他在秋天的吉祥草草丛里与世长辞。

关于林丹汗的死因，学术界一般认为林丹汗死于天花，不是被下毒而亡。《大法鼓》记载尊姆旦巴邀请来的医生第一眼看到林丹汗就掉下眼泪，他认为疾病已经蔓延到全身。《大法鼓》记载：

> སྨན་པས་དང་པོ་མཐོང་བ་ཉིད་ནས་རྒྱལ་པོ་མི་འཚོ་བར་རིགས་ཏེ་སྨྱ་ངན་གྱི་མཆི་མ་ཕྱུང་སྟེ་སྨྲས་པ···།ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཕྱི་ནང་གི །ནད་ལ་སྨན་དག་ཡོད་པ་ཉིད། །ཆུ་དང་ལྡན་ཅིག་འདྲེས་པའི་དུག །ཐ་དད་འབྱེད་པར་བྱེད་པ་ལ། །སྨན་པ་ང་ཡང་མཁས་པ་མིན། །[31]
>
> 第一眼就看出无法医治大王（林丹汗），医生悲痛地流下眼泪，并说道：“体之内外疾病，皆有药物可医；体液毒液交融，本医无能相救。”

这里的记载提到身体里有毒液，因此也不能排除林丹汗被人下毒的可能性。《大法鼓》这部传记虽然使用了大量修辞和辞藻，以传统诗歌形式撰写，但记载的人物或事件

29 噶玛噶举派红帽系六世夏玛巴。

30《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：246。

31《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：244。

都可以一一考证，反映了不少历史上真实发生过的事情，却英多吉并没有对之进行篡改，因此该处的记载可备一说。

3. 林丹汗的谋士渥巴锡

尊姆旦巴组织一组人前去西藏，其中包括她最信任的一位年长的向导师（ལམ་མཁན་རྒན་པོ），《大法鼓》里称他为渥巴锡（ཨོས་པ་ཞི），关于他的事迹也谈得比较多。尊姆旦巴称渥巴锡为德高望重的有识之士，渥巴锡也是一名虔诚的佛教徒。“渥巴锡”是蒙文Ubasi的汉文翻译，蒙文是梵文维摩诘居士的翻译。前述万寿白塔万历三十一年蒙古文碑文中就出现了两位被称为“渥巴锡”的管领——拉特纳德利格尔渥巴西（锡）和萨利米离渥巴西（锡），其中一个应该就是林丹汗派往西藏的渥巴锡。

珍珠项链被寄托给这位尊贵的领路老人去供奉给吉登旺丘，镶金腰带和貂皮等托付给其他僧侣一并献给吉登旺丘和西藏的僧众。《大法鼓》记载：

> རྒྱལ་པོས་སྨྲས་པ། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་སུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མུ་ཏིག་གི་སེ་མོ་དོ་དང་སྐེ་རགས་དག་དབུལ་བར་གྱིས།
>
> དེ་ནས་བཙུན་མོས་ལམ་མཁན་རྒན་པོ་ལ་སྨྲས་པ། མུ་ཏིག་གི་སེ་མོ་དོ་འདི་ལམ་མཁན་གྱིས་བཟུང་བར་འོས་ལ་བྱ་ཞི་ཁན་དང་དར་ཟབ་དང་གསེར་གྱི་སྐེ་རགས་རྣམས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེར་ཏེ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ལ་དབུལ་ནས་རྒྱལ་པོའི་མིང་ནས་སྨོས་ཤིག[32]
>
> 汗王吩咐道：“趁着吉登旺丘给比丘大众说法讲道时分，供上珍珠项链和腰带等物给他。”
>
> 尊姆旦巴对向导师说：“珍珠项链由您带去，貂皮、绸缎和金腰带等由诸位出家人带上，一并供奉给吉登旺丘，祈求他超度汗王。”

《大法鼓》里提到林丹汗和尊姆旦巴都明确要求供奉珍珠项链和金腰带给却英多吉，但不知为什么却英多吉最初只收到了渥巴锡献上的珍珠项链。却英多吉和渥巴锡对此都很不满。携带貂皮、绸缎和金腰带的那些出家人为什么没有将这些礼物献给却英多吉呢？这些出家人究竟是何人呢?《大法鼓》记载：

> རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྙེད་པ་འཚོལ་བ་དེ་དག་ནི་ནོར་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ལ་བཙུན་མོས་བསྐུར་བའི་དར་ཟབ་ཙུང་ཙུ་དབུལ་བ་རེག་ནས། ལམ་མཁན་རྒན་པོ་ཡིད་མ་མགུ་ཞིང་ཕྱོགས་དབེན་པར་སོང་

32《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：245-246。

སྟེ། དེའི་དངུལ་གྱི་ཟ་མ་ཏོག་མགྲིན་པ་ནས་བཀྱོལ་ཏེ་དེའི་ནང་ནས་མུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་གསེར་བྱེ་བ་རི་བ་བླངས་ནས་་་། རྒྱལ་པོའི་རྒྱན་གྱི་ལྷག་མ་མུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་འདི་བཙུན་མོས་ཡང་ཡང་བལྟ་ཞིང་བསྐུར་བ་འདིའོ། ཞེས་ང་ལ་དབུལ་བ་དང་།[33]

到察哈尔求财的那些贪财的僧侣们仅仅把尊姆旦巴托付给他们的财宝中的少量绸缎奉给了吉登旺丘，这让渥巴锡很不满意。他便走到一处静地，把珍珠项链从脖子上的银箧中取出，然后拿着价值连城的珍珠项链前来我的修行之处就说："这是大王留下的最后一个饰品，珍珠项链，尊姆旦巴看了一遍又一遍后托我前来奉给您。"他就递给了我那串珍珠项链。

陪同渥巴锡前来拜见却英多吉的察哈尔僧侣们仅仅向他供奉了丝绸等物品，尊姆旦巴托付给他们的镶金腰带最初似乎没有供奉给他，这让渥巴锡十分失望。却英多吉的其他传记中也没有提到向却英多吉呈献金腰带的事情，比如一部作者不明的《却英多吉传记》里这样写道：

ཚོག་ཐོ་ཨར་ས་ལང་ཞེས་པའི་སོག་རྒྱལ་གདུག་ཅན་དེས་མཇལ་བ་ཞུས་ཀྱང་མ་གནང་། རིང་པོར་མི་ཐོག་པར་ཞིག་འགྲོ་བར་ལུང་བསྟན། ཆ་གར་རྒྱལ་པོའི་བསྔོ་རྟེན་མུ་ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་གསེར་སྲང་བྱེ་བ་རི་བ་སོགས་འབྱོར།སྐྱབས་ཆེ་བླ་མ་སོགས་ཀྱིས་དར་གོས་སོགས་ཀྱིས་འབུལ་ཆེན་འབྱོར། དེ་ནས་རྗེ་ཉིད་ཙ་རི་ཏྲར་གནས་གཟིགས་ལ་ཞབས་ཐང་དུ་ཕེབས།[34]

虽然却图汗之子阿尔斯兰有意愿拜见却英多吉，但被拒绝。收到很多供礼，包括为察哈尔王的丧葬所上供的珍珠念珠，也收取了觉曲喇嘛等上供的绸缎等大量礼品。紧跟着杰尊（却英多吉）便徒步去扎日圣山朝圣。

从这句话中至少可以得知随同渥巴锡从察哈尔来的僧侣中有一位叫觉曲喇嘛，他确实也供奉了绸缎等给却英多吉，受托金腰带的可能也是这位喇嘛。显然，这里也只提到却英多吉收到珍珠念珠，并没有提及镶金腰带，与《大法鼓》的记载相吻合。

七世夏玛巴益西宁波（ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། 1639-1694 年）所撰的《具吉祥大噶玛巴杰尊却英多吉传记信者喜宴》中也提到了却英多吉处理察哈尔王丧事的事情，但并没有提及具体的贡品情况：

33 《嘎玛巴曲英多吉文集》（下），2004：251-252。

34 ཀརྨ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་སོགས། ཤིང་པར་མ། TBRC: W1CZ1998: 172a-172b.

ཆ་གར་རྒྱལ་པོའི་གཤེགས་རྫོངས་འབྱོར་བའི་ཚེ། སྒྲིབ་སྦྱོང་བྱང་བུ་ལམ་བསྟན་ངན་སོང་གི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་སོགས། ལྷག་པའི་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱེད་པར་མཛད་ལ།[35]

当收到察哈尔王的丧葬佛事时，噶玛巴主持了对林丹汗的消业除障和超度等仪轨活动，避免死者坠入不归的恶境，对死者寄予无上的慈悲。

根据上述两部传记的记载，却英多吉是在收到察哈尔王的礼品后才去扎日圣山的，他是在从楚布寺赶来的路上接收了那些礼品，时间大概在 1636 年。1635 年，却图汗台吉（1581-1637 年），林丹汗的挚友，派他的儿子阿尔斯兰到西藏去支持和保护噶吗噶举派及其势力。当时支持格鲁派的吉雪第巴势力与位于山南的藏巴第司（གཙང་པ་སྡེ་སྲིད）之间矛盾激发，不同蒙古势力纷纷赶来，支持西藏不同的教派。在这种情况下，可能给前来拜见却英多吉的渥巴锡等人造成不便，他们只好在相对安全和秘密的情况下拜见了却英多吉。根据《大法鼓》的记载，林丹汗派遣的人员耗时两年后才抵达卫藏，当却英多吉在吉曲河岸的树荫下修坐时前去拜见的。林丹汗死于 1634 年底，渥巴锡等人耗时两年后抵达西藏，那么就应该是 1636 年。1636 年夏季，却英多吉为圆寂不久的六世夏玛巴做完相关法事后，离开楚布寺，应该就是在吉曲河畔的某个地方休整时面见渥巴锡一行的。

渥巴锡把珍珠项链献给了却英多吉，然后把尊姆旦巴和林丹汗的寄语也一一呈上，请求以林丹汗的名义做必要的佛事仪轨。却英多吉看到林丹汗深重的业障后，以林丹汗的名义念诵了相关佛经，当着渥巴锡的面做了相关佛事。传记里并没有一一介绍跟随渥巴锡来的察哈尔僧侣们。但却英多吉的语气告诉我们，那些僧侣在他眼里是“仅仅给了一点丝绸而已”，“贪财的出家人”。不过，金腰带最终似乎还是供奉给了却英多吉，这在衮都桑布写的第二部却英多吉的传记《吉登旺丘具吉祥大噶玛巴杰尊却英多吉传记解脱津梁义谛甘露香海》中有所揭示。这部传记不仅提到林丹汗金腰带的送达和来自察哈尔的噶举派僧侣的姓名等信息之外，还明确了拜见却英多吉的地点是在茶巴朗。

དེ་མ་ཐག་མཚུར་ཕུ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྒྱུར་ཏེ། ཚར་པ་སྣར་ཕེབས། ཆ་དཀར་རྒྱལ་པོའི་གཤེགས་རྫོང་གི་འབུལ་བསྐྱེལ་བ་དང་། གར་ལུགས་ཀྱི་སོག་འགྲུལ་བའི་བླ་མ་ཁག་མང་དུ་འབྱོར། ཆ་དཀར་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོས་རྒྱལ་པོའི་གཤེགས་རྫོངས་ལ་གསེར་བྱེ་བ་རི་བའི་སྨུ་ཏིག་གི་འཕྲེང་བ། རྒྱལ་པོའི་སྐ་རགས་གསེར་གྱི་པ་ཊ་ཅན་ནོར་བུ་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པས་བརྒྱན་པ་སོགས་རིན་ཐང་ཅན་གྱི་མཆོད་སྦྲིན་དང་། སྐྱུ་ཆེ་བླ་མ། བླ་མ་འོད་སྲུང་། ཞྭ་དམར་རབ་

35 ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། དཔལ་ལྡན་གཙྪ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་དད་པའི་དགའ་སྟོན། TBRC: W00EGS1016795: 7b-8a.

འབྱམས་ཆོས་རྗེ་སོགས་བླ་མ་ཁག་སོ་སོས་གསེར་དངུལ། གོས་རིན་ཐང་ཅན་སོགས་རྒྱ་ཧོར་གྱི་དངོས་སྤྱད་སྤུམ་ཆེ་བ་ཕུལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དབུ་ཞྭ་མཐོན་མཐིང་ལན་བཅོ་ལྔ་ཙམ་བཞེས། ཆ་གར་རྒྱལ་པོའི་མིང་བྱང་ཕྱག་བཞུ་དང་། མི་འཁྲུགས་པའི་སྐུ་ཐང་ཕྱག་བྲིས་མ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ལྟགས་བསྔོ་དང་བཅས་སྦྱིན་པའི་བདག་པོའི་སྒྲིབ་སྦྱོང་མཛད་དེ། ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཕན་བདེའི་ལམ་ལ་བཀོད། སོག་འགྲུལ་བ་དེ་དག་ལ་ཐུན་བཞི་གསོལ་འདེབས་ཀྱང་གནང་། ཟང་ཟིང་གིས་ཀྱང་རེ་འདོད་གང་བར་མཛད་ནས། དེ་མ་ཐག་ཐེབས་ལམ་དུ་ཞུགས། དེ་ནུབ་ཆུ་ཤུལ་གྱི་མདུན་དུ་ཕེབས།[36]

赶紧动身从楚普寺来到茶巴朗。呈送恰嘎尔王丧事的进贡者和噶举派的蒙古各喇嘛团队纷纷抵达。恰嘎尔王的王后为大王的丧事寄来的价值连城的珍珠念珠和大王的各色珠宝镶嵌的黄金花格腰带等至宝如云而至。觉启喇嘛、喇嘛维颂、夏玛绕江曲杰等各喇嘛团队供奉了金银和绸缎等大量汉蒙器物。(却英多吉)为这拨行人举行了戴金缘乌帽祈愿仪式共十五次。亲自举行了火化恰嘎尔王灵牌的仪轨，绘制了不动佛唐卡，以念诵《入菩萨行论》等方式为施主举行了清除罪障的佛事，生生世世置亡者于利乐之道。不仅对蒙古旅客施以四时祈祷，并以财物的施舍满足了他们。立即又启程，当晚就到了曲水对岸。

这段记载表明，察哈尔王的金腰带最终还是供奉给了却英多吉。渥巴锡一行拜见却英多吉的地点在衮都桑布写的这部传记中记载十分明确，是在曲水附近的茶巴朗，也列出了献上金银绸缎喇嘛们的名字。

小结

却英多吉的自传《大法鼓》中并没有说明传记里故事题材的直接来源，当时他似乎也没有条件查阅其他历史文献，因此，在与诸多客人相会时谈到的很多话题也就成为了却英多吉撰写传记的第一手材料。由此我们可以推测尊姆旦巴派遣的渥巴锡和察哈尔僧侣们前去拜见他时，必将带去很多关于当时的历史故事，因而传记里的故事随着访客带来的信息而逐步累积。根据 1636 年左右收集的这些信息，加之后来他在云南等地与一些蒙古人会见时所得到的信息，却英多吉于 1662 年完成了《大法鼓》的终稿。这部自

36 ཀུན་དུ་བཟང་པོ། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་དཔལ་ལྡན་ཀརྨ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཐར་འདོད་ཡོངས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་ངེས་དོན་བདུད་རྩིའི་རོལ་མཚོ། 1683: 218-219. 这部手抄本传记原来由著名大师唐拉泽旺（1902-1989 年）收藏，后由八邦寺僧侣乌金多吉收藏期间毁于一场火灾，原本扫描版由土登彭措教授收藏至今。

传里所记载的关于林丹汗的记载有可能是最早的一份记录，而且这些历史信息除了受作者思想和写作风格的影响外后来几乎没有被修改过，传记里的事件、人物和地名等可以和相关史料进行对勘，表明该传记的记载并非虚构，而是反映了历史的真实。

《大法鼓》里关于察哈尔一些重要历史人物的记载，为我们留下了非常重要的关于察哈尔的历史信息，并且有些信息不见于其他史料记载，具有非常重要的研究价值。首先，该传记关于林丹汗设下圈套，召集蒙古诸王进行集体杀害的故事，有可能是对该事件的最早记录，并且将如何杀害蒙古各部头领的过程和他西迁逃难的经过等都记录得比较详细，十分难得。其次，尊姆旦巴和林丹汗派遣渥巴锡等前往西藏拜见却英多吉一事，不仅故事叙述得很精彩，而且从中也可以看出却英多吉自己的很多感想。尊姆旦巴请来的医生诊断出林丹汗体内有毒液，虽然学界认为他死亡的直接原因是天花，但也有可能是林丹汗当时被下了毒，《大法鼓》的记载为这件事提供了新的线索。通过对尊姆旦巴参与相关事件的讲述，可以看出她对林丹汗的忠诚，对佛法的虔诚，对渥巴锡等的信任等，增加了我们对她人格品质的了解，弥补了以往关于她的记载的不足。林丹汗派遣去往西藏的使者渥巴锡应该是万寿白塔碑文上的萨利迷离渥巴西，他在却英多吉的笔下是个忠诚于主子，虔诚于信仰的重要人物。杜仁指的是索诺木杜棱，他不满于林丹汗将要进行的残杀而逃离察哈尔。喀喇沁王图琳固英和妻子聪敏善思，没有参加宴会而幸免于林丹汗的杀害。《大法鼓》中对于这些事件的详细记述有着较高的史料价值，弥补了许多历史上不清楚的细节。最后，尽管林丹汗是噶玛噶举派的拥护者，但《大法鼓》并没有对他进行美化，甚至客观地记述了林丹汗残酷和暴力的一面，表明了作者客观、中立的政治立场，把曾经支持他的和反对他的势力都同样对待，对很多大人物的称号也避免提及，这也是却英多吉作为宗教领袖具有出离心（ངེས་འབྱུང）的体现。

◆ 郎加　西南民族大学四川省人文社科重点研究基地青藏高原经济社会与文化发展研究中心研究员；《民族》杂志社编辑